Lesnícky náučný chodník Pilsko

Kraj:	Žilinský
Okres:	Námestovo
Geomorfologická jednotka:	Oravské Beskydy
Geologická jednotka:	flyšové pásmo
Chránené územie:	Chránená krajinná oblasť Horná Orava
Prístup:	bus Oravské Veselé, Kumor a pešo 3,3 km po poľnej ceste severozápadným smerom (s prevýšením 150 m)
Východisko:	Oravské Veselé, chata (hájovňa) Randová
Trasa:	Oravské Veselé, chata Randová – Dudová (1 095 m n. m.) – popod Magurku dolinou Randovej – chata Randová
Dĺžka, prevýšenie:	4,7 km, prevýšenie 240 m
Čas prechodu:	2,5 h
Počet zastávok:	8
Náročnosť:	nenáročná až stredne náročná trasa

Zameranie chodníka: lesnícke, historické

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Vo východisku prechádza žltá a popri zastávke 5 zelená turistická značka.

Rok otvorenia: 2012

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Lesy SR, š. p. Odštepný závod Námestovo, ul. Miestneho priemyslu 569, 029 01 Námestovo, tel. 043 / 5522 479

Poznámky: (1) Pre skupiny návštevníkov Lesy SR, š. p., ponúkajú sprievodcu s výkladom z Lesnej správy Mútne (kontakt – ls.mutne@lesy.sk). (2) Od zastávky 5 je možné z trasy náučného chodníka prejsť na zelenú turistickú značku vedúcu na vrchol Pilska. (3) K východisku je možné prísť z Oravského Veselého i osobným autom (možnosť parkovania na okraji lesa, resp. na rázcestí asi 400 m pod chatou Randová).

Upozornenia: (1) Mapa na úvodnom informačnom paneli neznázorňuje polohu panelov presne. (2) Náučný chodník využíva aj lesné cesty, ktoré môžu byť za mokra pre blato (lebo ílovce v podloží) ťažšie priechodné.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie vzhľadom na dlhý prístup k jeho východisku len obmedzene. Možnosť sprievodcu s odborným výkladom (viac v poznámke vyššie).

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Oravské Veselé. Obec na severnom Slovensku v strednej časti Podbeskydskej brázdy južnou časťou zasahujúca do Podbeskydskej vrchoviny severozápadne od Námestova pod svahmi Pilska v Oravských Beskydách. Tiahne sa asi 6 km pozdĺž Veselianky, do ktorej v obci ústi Mútnik, Magurský Mútnik a ďalšie potoky. Založená bola 13. augusta 1629, kedy grófka Helena Illešháziová, rod. Turzová, vydala v Ružomberku jej zakladaciu listinu, podľa ktorej mali byť v lehote šestnástich rokov vybudované na miestach pasienkov Námestovčanov usadlosti v zmysle valaského práva. Obyvatelia sa zaoberali chovom oviec, roľníctvom a drevorubačstvom, ich povinnosťou bola ochrana hranice a obchodníkov prechádzajúcich cez ňu. V 19. storočí sa stala trhovým strediskom. K pamätihodnostiam patrí kostol svätej Alžbety z 19. storočia, ktorý nahradil pôvodný drevený z roku 1656.

Pilsko (1 557 m n. m.). Mohutný horský masív, druhý najvyšší v Oravských Beskydách v ich strednej časti, resp. v pohorí Beskid Żywiecko-Orawski v Poľsku, severne od Mútneho, ktorým prebieha slovensko-poľská štátna hranica. Najvyšší bod masívu na hlavnom horskom chrbte, ktorý je zároveň hlavným európskym rozvodím, leží na území Slovenska asi 370 m južne od štátnej hranice v rámci rozľahlej vrcholovej plošiny s veľhorským hôľnym reliéfom s porastom kosodreviny a ostrovmi kvetnatých vysokohorských lúk (holí). Okolité vrchy prevyšuje o 200 – 300 m a susedné geomorfologické jednotky na slovenskej i poľskej strane až takmer o 1 000 m. Geologicky je masív budovaný magurským flyšom s prevahou stredno- až hrubozrnných drobových pieskovcov. Od roku 1967 boli na slovenskej strane v rámci rozsiahlej rezervácie chránené cenné porasty, ktoré sú dnes súčasťou zóny A Chránenej krajinnej oblasti Horná Orava, vyhlásenej v roku 1979, resp. i územia európskeho významu (súčasť sústavy Natura 2000). Väčšiu polovicu ich plochy zaberá jeden z

najrozsiahlejších slovenských pralesov, rozprestierajúci sa po obvode vrchu vo výškach 1 140 – 1 470 m n. m. Dominujú tu biotopy smrekových lesov čučoriedkových, ktoré smerom nahor prechádzajú do pásma kosodreviny. Najstarší tu zaregistrovaný smrek má vyše 500 rokov. Ako prímes sa vyskytuje jarabina vtáčia, ojedinele jedľa, buk, javor horský. Borievka nízka v subalpínskom vegetačnom stupni pripomína bývalé pasienky na miestach kosodreviny. K chráneným a vzácnym druhom patrí napr. prilbica tuhá moravská (*Aconitum firmum* ssp. *moravicum*), vlk (*Canis lupus*), rys (*Lynx lynx*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*) a tetrov hlucháň (*Tetrao urogallus*). Okolie vysoko prečnievajúci bezlesný vrchol poskytuje pestrý kruhový výhľad (Babia hora, Kysucké Beskydy, Tatry, Chočské vrchy, Malá Fatra, moravské a poľské Beskydy a i.). Je dostupný početnými turistickými chodníkmi, najmä z poľskej strany. Na nej je významným turistickým východiskom obec Korbielów, kde sa nachádza jedno z najvýznamnejších poľských lyžiarskych stredísk, pre ktoré sa na prelome 80. a 90. rokov 20. storočia vyrúbalo 10,5 ha lesov a 0,25 ha kosodreviny. Po následných protestoch mimovládnych organizácií boli zavedené obmedzenia a sprísnila sa ochrana prírody. Poľské svahy Pilska sú súčasťou chráneného územia Żywiecki Park Krajobrazowy, vyhláseného v roku 1986. Vrchol Pilska je oficiálnym turistickým hraničným priechodom pre peších.

Oravské Beskydy. Rozlohou neveľký horský geomorfologický celok na severe Slovenska pozdĺž slovensko-poľskej hranice, za ktorú toto pohorie presahuje ako Beskid Żywiecko-Orawski. Na západe, kde susedí s Kysuckými Beskydami a Kysuckou vrchovinou, ho u nás ohraničuje dolina Vychylovky a sedlo Príslop a na severe a východe štátna hranica. Na juhu susedí s Podbeskydskou vrchovinou a na najdlhšom úseku s Podbeskydskou brázdou, s ktorou hraničí výraznými strmými svahmi na tektonickej poruche. Ide o najvyššie flyšové pohorie na Slovensku. Jeho hlavný chrbát, ktorého rozvodnica tvorí štátnu hranicu, na viacerých miestach presahuje hornú hranicu lesa a vrchom Babia hora/Babia Góra dosahuje 1 723 m n. m. Reliéf je hladko modelovaný avšak veľmi rozdielne výškovo členitý – v nižších polohách na prevažne ílovcovom podloží má charakter vrchoviny, no zväčša v prevažne pieskovcových masívoch prevláda hornatinový a v oblasti Babej hory až veľhornatinový reliéf hôľneho rázu s periglaciálnymi blokoviskami v najvyšších polohách (viac v samostatnom hesle Babia hora). Územie na západe odvodňujú horné toky prítokov Bielej Oravy a vo východnej časti zdrojnice Polhoranky, ústiacej do Oravskej priehrady. Pohorie patrí zväčša do mierne chladnej klimatickej oblasti, oblasť Pilska a Babej hory až do chladnej horskej s veľmi vysokými ročnými úhrnmi zrážok. Prevažujú smrekové lesy, v najvyšších polohách (Pilsko, Babia hora, Malá Babia hora) kosodrevina a alpínske lúčne biocenózy (hole), resp. lokálne skalná púšť (pieskovcové blokoviská). Takmer celé územie je súčasťou oveľa rozsiahlejšej Chránenej krajinnej oblasti Horná Orava, len najzápadnejšia časť prislúcha Chránenej krajinnej oblasti Kysuce. Z hľadiska ochrany prírody sú najcennejšími lesnými časťami pralesy Pilska a Babej hory – jedny z najrozsiahlejších na Slovensku –, kde prevládajúcim biotopom sú smrekové lesy čučoriedkové s prímesou jarabiny vtáčej, ojedinele aj buka, javora horského či jedle s výskytom viacerých vzácnych druhov fauny, napr. pôtika kapcavého, kuvičoka vrabčieho, sluky lesnej, tetrova hlucháňa a veľkých šeliem (medveď, vlk, vzácnejší rys).

Názvy informačných panelov

1. Lesnícky náučný chodník Pilsko. Informačný panel
2. Význam lesa
3. Zvieratá lesa I
4. Zvieratá lesa II
5. Huby
6. Altánok – miesto pre oddych
7. Škodcovia lesa

8. Les a voda
9. Zaujímavosti z prírody

Informačné panely v teréne nie sú číslované.

Lesnícky náučný chodník Pilsko
Význam lesa

Piec Kopców
Suchy potok
Dudasia
Magurka
1067
Bela
1019
Randova
Lodovky

MAPY.CZ